

MÉCSVILÁG

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK
ALKALMI KIADVÁNYA III.
VI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM 1992. JÚLIUS 17.

ÍGY IS LEHET...

Üdítően hatott a napjaink személyeskedéseivel, "süketek párbeszédével" tarkított politikai életében az a beszélgetés, amely "Pataki Disputa" címmel zajlott a népfőiskola rendezésében.

A disputa vendégei

Annak ellenére, hogy a meghívottak a mai magyar politika más-más színpoltját képviselték (Elek István MDF, Wekler Ferenc SZDSZ, Jánosi György MSZP, Pozsgay Imre NDSZ), s válaszaikban élesen elkülöníthető volt pártjuk állásfoglalása, a különböző kérdésekben vallott nézetkülönbség - minden résztvevő kiválaszthatta a neki tetszőt -, de disputa volt ez a szó igazi értelmében. Bár a véleménykülönbségek a vita lezárásával megmaradtak, a csekély

hallgatóság mégis olyan érzéssel távozhatott, hogy lehet másként is politizálni.

Talán elmúlna a társadalom széles rétegeinek politikai apátiája, passzivitása, ha hasonló színvonalon folyna a politikai párbeszéd az Országház falain belül is.

Dinya Erzsébet

KI KIT FÉLT JOBBAN?

avagy egy kereszt szekció szerepzavarai

Akkor robbant először a hangulat, amikor kiszaladt a számon, hogy itthon erős félelem él bennünk az erdélyi felvidéki magyar kultúra lassú elcsángósodása miatt. Ilyet gondolni azokról, akik Románia zsidóinak érzik magukat, akiktől félnek? A szlovákiaiakat tegnap sértettük meg egy kissé, amikor az ide iskolába áthozott gyerekek és az ottani magyar iskolák összekapcsolt rossz jövőjét emlegettük. Egy kicsit valamennyien túlérzékenyek vagyunk bizony határon innen és túl. De az a restelkedés, amivel saját hazai kultúrszegénységünket, átlag magyar érdektelenségünket mentegtettem - kölcsönös elemzést igényelne.

Először is, hogy jó néhány nemzedék itt is a szocializmus létező tudatzavarából érkezett a mai értékzavarba. Másodsor, hogy az eltelt évtizedek alatt az utódállamok magyar kisebbségének körében lényegesen kevesebbet módosult a nemzeti érzéseket

kifejező retorika, ma ez kisebbfajta kétnyelvűséget okoz azonos évjáratúak között határon innen és túl. Harmadszor: a tanulság számunkra, hogy minden segítség mosolyognivalóan esetleges, ha nem egy-egy közösség számára, s átgondolt programmal érkezik tőlünk egyenesen oda a helyszínre.

Saját tematikával működő, érdeklődés szerint szervezett népfőiskolákon túl ez feltétlen azt jelenti: át kell menni a határon, hogy valóságosan odavigyük még a hasznos szót is, ahova éppen kell. Sőt, ha lehet, folyamatosan. Oriási különbségek vannak ugyanis régióként, sorshelyzeteként - erre kellene szabni a munkát, s azt gondolom, leginkább az otthoni, nemzetiségi léthelyzetben működésbe hozott civil társadalom lehetne e testvéri beavatkozás értékmérője.

Nem akartam, akartunk politizálni, hiszen főképpen a társadalmi és történelmi érdeklődés hozta ide a tagjainkat már eleve. Pilinszkyben és Örkényben azonban nagyon könnyen e-gyetértettünk, Latinovitsot és Koncz Zsuzsát egyforma odaadással hallgattuk, amit együtt megnéztünk, azt mind Ady és József Attila szemével is láttuk, mégis maradt némi értelmiségi magyar búbánat...

Ki gondolta volna, hogy egészen közeli rálátásból, egyszerre zúduló információözönből még hamarabb megfogalmazódik az egyelőre csak remélhető igény: a határon túli magyaroknak egyszerűen biztos és megerősítést adó magyar demokráciára lenne szüksége.

Könyvet tudtunk adni, talán néhány gondolatindító találkozást is, esetleg egyéni útjaink tanulságait, de ezzel a Magyarországgal mi - látjátok - még magunknak is adósak vagyunk. Most csináljuk (ha nem zavar benneteket

ez a ronda divatszó), legyetek türelemmel!

Baranyai Katalin

Pergel Tünde: Torony

GERDA PATAKON

Vasárnap, délután. Végre megérkeztem! Az utam elég túrhető volt. Mennyien mennek a szállás felé! Jaj, a gyomrom már összeugrott egészen picire! Milyen lesz ez a két hét? Milyenek lesznek a szobatársak? - Ilyen és ehhez hasonló gondolataim voltak, amikor elindultam otthonról. Először veszek részt ilyen jellegű nyári tanulásban, és nagyon remélem, megnyeri a tetszésemet. Furcsa volt a kötetlenség, hisz én még csak középiskolás vagyok. Nekem be kell mennem az órákra, és végig kell hallgatnom. Itt viszont, ha akarok, bemegyek, ha akarom, ellógom. Én ha tudom, mindig meghallgatom, hisz az előadások többsége érthető, és sokat lehet belőle tanulni. S a délutánok? Hát azok nagyon jók! Szabadfoglalkozás. Oda megy és azt csinál, amit akarsz. A szobák, szekciók összeülnek, mókáznak,

nevetnek és sokszor komoly dolgokról, politikáról is szót ejtenek. Sokféle véleményt hallatnak különböző témákról. A népfőiskola első benyomása az volt rám, hogy itt majdnem mindenki politizál. Teljesen mindegy hogy milyen idős vagy és milyen végzettségű; véleményed van, azt elmondod, és a többiekkel együtt megvitátod. De itt nem csak politizálnak. Elmegyünk kirándulni, sétálunk a városban, focizunk, kosárlabdázunk, pingpongozunk és megismerkedünk egymással. Ha néha előkerül egy gitár, leülünk és énekelünk. Este nagyon jól esik a hideg zuhany, és utána a puha vagy kemény ágyikó. Nem olyan, mint az otthoni, de ez is jó. Másnap reggel a fáradt és karikás szemekben ott csillog az öröm, hisz jó volt a tegnapi nap, és lehet, hogy a mai is annyira jó lesz. Lehet...

Bogár

TÖRTÉNETI SZEKCIÓ? AZT MONDOM: MEGÉRTE

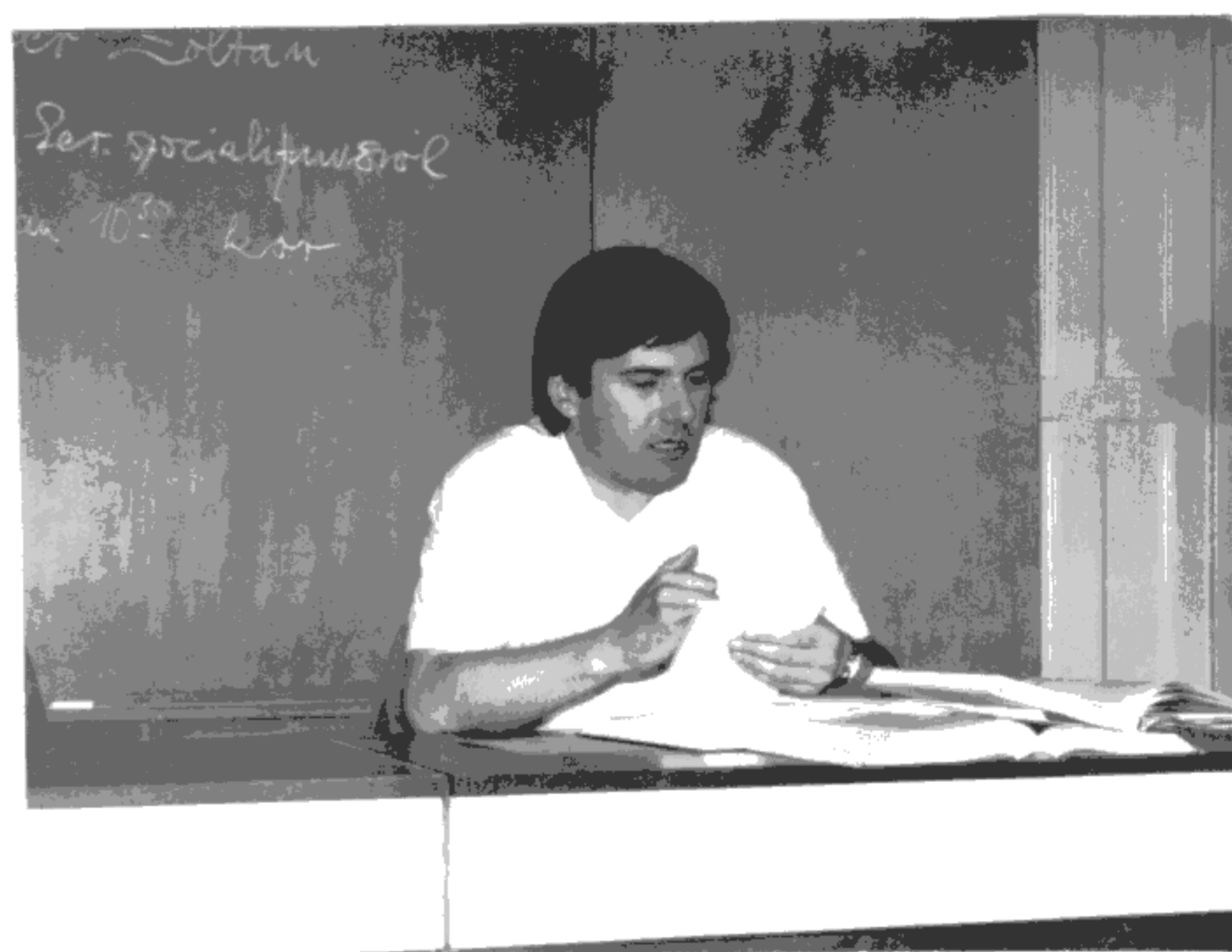
Nehéz ma történelmet írni. Nehéz elfogultság nélkül szólni a közelmúlt eseményeiről, még nehezebb objektíven és árnyaltan bemutatni a történések mögötti eszmei-ideológiai okokat. A XX. század nagy politikai eszmerendszerei mind újraértékelésre szorulnak. Nem lehet ugyanis úgy megítélni eszmei irányzatokat, hogy mai ismereteinket vetítjük vissza az adott korra - amint ezt Salamon Konrád előadásában találóan megállapította. Az elmúlt évtizedekben retrográd eszmének számított a konzervativizmus, a keresztényszocializmus, sőt a szociáldemokrácia és a népi mozgalom is. Egyoldalúan skatulyáztattak be Európát átformáló gondolat-

rendszerek, amelyeknek pozitív oldalairól nem esett szó.

A történeti szekció ezen a nyáron arra vállalkozott, hogy a maga módján "rendet tesz" ebben a káoszban, legalább is azok számára, akik végighallgatják a két hetes tanfolyamot. Az előadások szakmai színvonalával nem volt gond, az adott témák kutatóinak legjobbjait sikerült megnyerni. A szemináriumokon viszont rendszeresen kiütközött korunk "gyermekbetegsége": az (aktuál)politizálás. Ez persze nem feltétlenül baj. De mégis jellemző, ahogy a tömegkommunikáció éjt nappallá tevő súlykolásai után "párto-sodtak" az eszmeáramlatok, és a kérdések csak igen ritka esetben tudtak távolságot tartani a mai magyar valóságtól. Igen, ennek is volt haszna: az legalább bizonyossá vált, hogy tarthatatlanok az "egy párt = egy eszme" kategóriák.

E két hét alatt sokat tanultam, sokat vitáztam és sokat gondolkodtam. Azt mondom: megérte.

Takács Gábor

Mayer Zoltán

ELBOCSÁTÓ ÜZENET

A művészet mindörökké titok marad és ezt így kell elfogadnunk. A művészetben az a szép, hogy választható. Egész létezésünk titok, melynek eszmélésünk óta próbálunk közelébe férközni; hol kíváncsian megfejteni ok-okozati összefüggéseit, hol megnyugvást találni spirituális célszerűségében. Van aki azt tartja, hogy a művészetben a téma csak ürügy, hogy az ember vallani tudjon erről a titkokkal áldott világról.

Mi is mindannyian, kimondva-kimondatlanul ennek vonzásában találkoztunk. Tudásra vágyva, emberi kapcsolatokat keresve a hangos vitákban éppen úgy, mint a félrehúzódó csendességben. A titkot keresni a természetben, erőt gyűjteni az emberi alkotások egyéni és megismételhetetlen valóságából. Igazán most még nem tudni, mindez mit jelentett. A termékeny bizonytalanságban azonban csak remélni merem, hogy mindenki érezte a másokban azt a szándékot, amely a szabad ember felelősségéből, gondolkodásából és megértő szeretetéből fakadóan féltőn e közös titkunk közelében közös felelősségünkről beszélt.

Dobrik István

A Képzőművészeti Szekció

"BENYOMÁSAIRÓL"

(A teljesség igénye nélkül)

- Kevés volt a:
 - két hét
 - a kaja
 - meg a pénzem is!
- Legközelebb legyen rézkarc is!
- Jozsó! Jövőre is hozd el a kazettáidat!
- Igyekeztünk kihasználni a lehetőségeket és a munkaidőt. A metszőkés kissé megviselte az ujjamat!
Fáj!
Az enyém is!
- A tavalyi táborhoz képest jobban éreztük magunkat. A programok szervezettebbek voltak; olykor még választani is nehezen tudtunk. Kár, hogy nem volt rá alkalom, hogy többféle technikát is kipróbáljunk.
Ehhez tényleg kevés volt a két hét.
- A stúdióknál a „faktok” jobbak voltak!
- Régiek! Gyertek jövőre is!
- A grafikai fakultáción olyan lázas munka folyt, hogy két napot kellett várnom, hogy le nyomtathassam a linómat!
- A konyhas néniket dícséret illeti a vegetáriánus koszt elkészítéséért.
Legyen jövőre is!
- Otthon nem fog más hiányozni, csak az, hogy most itt vagyok!
- Éljenek a kosármecsek!
- Jók voltak az előadások!
- Gyertek ki ma éjjel is a Bodrogra fürdeni!
- Az zavart, hogy ha aludtam, akkor valamiből kimaradtam!

"A MŰ TARTALMA = FORMA + JELENTÉS."

József Attilának e - szinte alaptörvényt szerű - mondatát minden művész és művészettörténész ismeri. A művészettörténeti szekció kétheti munkájának szinte egészén végigkísért bennünket ez a gondolat. A Rákóczi-vár hűvös és homályos termében napról napra mi is a művek és beszélgetéseink jelentését elemezve vártuk, hogy töltődjunk tartalommal.

Elégedetten állapítottuk meg: a töltés remekül sikerült! (Sőt az igazat megvallva itt-ott még túlzottan megterhelő is volt.)

A "töltögetőkről" való visszamemlékezést - időrend szerint - Bálványos Hubával, a diákjai által rajongásig szeretett főiskolai tanárral, grafikusművésszel kezdjük. (Anekdota: Bálványos tanár úr diákjai egy éjszaka kiszögezték a tanszék falára azt az utcatáblát, amit a Huba út egyik házáról csentek el. Talán még most is ott van. Ha arra jártok, Ti is nyugodtan behajthattok, nem tilos a megállás...)

Bálványos tanár úrral a művészet mibenlétéről beszélgetve a két vetítógépes - ún. páros - műelemzések segítségével jutottunk el, no nem a válaszig, csak a kérdésig: Mi a művészet?

A kérdés összetettségét bizonyítja az a sokrétű és sokféleképpen értelmezhető választömeg, amit vendégeinktől kaptunk. Balogh Jenőtől, aki a megcáfolhatatlan tanúró, vagy Gyulai Líviustól, aki - többek közt - a művész felelősségéről beszélt velünk közvetlen, baráti hangulatban. Fügedi Márta néprajzkutató a magasművészet és népművészet kapcsolatáról tartott nekünk gazdagon illusztrált, kimerítő előadást.

S most ért véget (még friss bennem az élmény) a Végvári Lajos művészettörténésszel való találkozás, melyen a Biblia és a művészet kapcsolatáról beszélt. Végvári professzor hatalmas tudásának csak morzsáit adhatta át nekünk. Pár óráig az ő szemüvegén keresztül szemlélhettük a bibliai világ és a művészet tanító kapcsolatát.

Az egész eseménysornak méltó színhelyet adott a pataki vár, ahol nemcsak szíves vendéglátást kaptunk, hanem érdekes adalékokat is hallhattunk a vár történetéről, a meglepően új - hozzá kell tenni, nagyon rokonszenves - régészeti látásmódot képviselő "várúrnőtől", Dankó Katalintól.

Végig velünk volt, törődött - néha szó szerint - kis csoportunkkal, ha kellett összevonta a szemöldökét (kellett), szerzett magának néhány új ősz hajszálat s noha nem emlegeti, méltó partnere a fent felsorolt művészeknek és előadóknak Dobrik István.

És ha eddig nem tudta, most tudja meg, újabb barátokat "kapott" magának.

R. Nagy József

Érsek Emese: Bereki fa II.

MI ÉS TI

Elgondolkoztunk azon, hogy milyen benyomásokkal megyünk innen haza. Sokat boncolgattuk a két hét történéseit, eseményeit.

Mindenek előtt le kell szögeznünk egy tényt: hálásak vagyunk, hogy itt lehettünk, lelkiileg, szellemileg feltöltődhattunk. Ha egy kicsit kritikusabb hangot ütnénk meg a továbbiakban, kérjük ne feledjétek az előző kijelentést.

Az első napok "szivacs szindrómája" után egy önkereső, mindent megkérdőjelező állapot következett. Talán mert mi nem ugyanazzal a "magyar szemüveggel" nézzük a világot. Nem ismerjük egymást, sajnáltok bennünket. Féltetek az elcsángósodástól. A mi magyarnyelvtudásunkat kérdőjelezték meg. Azokét, akiknek magyarabb a szemüvege a világra, mint a tiétek. Ne sajnáljatok minket!

Néhány nap alatt több olyan élmény ért, amely kétségeket ébresztett. Ez az érzés a társas este után tetőződött. Nem tudjuk: az érdektelenség vagy a rossz szervezés tette-e olyanná, amilyen volt. Az sem tudhatjuk, hogy maradt-e bennetek is hiányérzet az este után. És akkor jöttek a kérdőjelek. Vajon az anyaország ad-e olyan erkölcsi, etikai példát, amit követni kell? Az erdélyi magyar értelmiség mit válasszon? A balkanizálódást vagy a nyugatmajmolást? Esetleg az elnemzetietlenedést? E kérdésekből szűrjük le magunknak azt, hogy saját utunk van, de ez nem vezet az elcsángósodáshoz. Trianon óta három nemzedék nőtt fel Erdélyben, és pont most beszélünk elcsángósodásról, amikor az elszigeteltség már nem létezik.

Rájöttünk arra, hogy senki nem ismer senkit: ti magatokat, mi magunkat és egymást. De hiszszük,

hogy a népfőiskola kinyitott egy kaput, amely egyfajta megismeréshez, felismeréshez vezet.

Végül is szerettünk itt lenni, és vissza szeretnénk még jönni.

az erdélyiek

REFORMÁTUS SZEMMEL A KÉT HÉTRŐL
(Értékelés a Református Szekció munkájáról)

Meglehetősen nagy izgalommal tekintettünk a nyári Népfőiskola eseményei elé. Hosszú kényszerpihenő után, hisszük, hogy az emberi jószándékon túl Isten lelke munkálta az alkalmat és adta a lehetőséget a református szekció elindulására. A felkért előadók nemcsak tárgyi tudásuk legjavát adták, hanem hitükkel is gazdagítottak bennünket. Fáradságra nem panaszkodtunk, mert a felvetett és megvitatott téma mindannyiunkat mélységesen érdekelt. A falukutatás úgy a hallgatóknak, mint Vajdácska mindhárom felekezetbe

tartozó lakosainak nagy élménye volt. A falukutató munka eredményeit maguk a hallgatók ismertették az erre szervezett fórum során, ahol alkalom nyílt arra is, hogy Szarka János görögkatolikus esperes és Virágh Sándor református lelkész felé kérdéseket tegyenek fel a vizsgált témaköröket illetően. A vajdácskai református gyülekezet vendégszeretetét mind a négy szekció tapasztalhatta materiális formában testet öltve hurka, kolbász és finomabbnál finomabb sütemények alakjában.

Az ajándék természetrajzához elválaszthatatlanul hozzátartozik, hogy mindkét fél egyaránt örömet leli benne.

Bízunk abban, ajándék volt számunkra az együtt töltött két hét. Szem- és szívnyitogatás, létkeresés az értelem és érzelem labirintusában. Tapogatózás egymás lelke felé, együttgondolkodás, a szeretet és jószándék ezer apró megnyilvánulásának tanúságtétele. Frissen és fáradtan, komolyan és vígan, jóllakottan és éhesen - de minden állapotunkban együtt, közösen.

Megjelöltük egymást, kitörölhetetlen barázdákat szántva emlékezetünk jobbik felébe. Mivel is búcsúzhatunk? Építkezzünk az itt hallottakból, tanultakból - a jövő nyárig! ... s akkor újra töltsük fel lelkeinket, már ismerősként gazdagítva egymást.

"Végezetre, atyámfiai, legyetek jó egészségben, épüljete, vígasztalódjatok, egy értelemben legyetek, békességben éljete, és a szeretetnek és békességnek Istene veletek lesz." (Kor. 13,11)

Balázsi Zoltán
Vinnainé Vékony Márta

A FALUKUTATÁS ÉRTÉKELESE

A katolikusokról

Négy idős katolikus vallású embert kerestünk meg. Kérdéseink a vallásos irodalomra, vallásgyakorlatukra a rendszerváltás előtt és után, és a népi vallásosság hagyományaira vonatkoztak. Beszámolómat ezzel kezdem.

A katolikus vallásgyakorlás első fontos állomása az elsőáldozás. Lányok és fiúk együtt készültek a pappal erre az alkalomra. Bár az első imádságokat, énekeket már kisgyermekkoruktól kezdve szüleiktől, nagyszüleiktől tanulták. Az elsőáldozásra új ünnepi ruhát kaptak a gyerekek. A lányok fehér, a fiúk sötét ruhát vettek fel. A kislányok haját egy fonatba fogták össze, melybe fehér szalag került. Anyagi helyzetétől függetlenül mindenki igyekezett szépen megjelenni, a vagyoni különbségről a ruhák anyagi minősége árulkodhatott csak.

Az egyházi ünnepek közül a karácsonyi szokásokról kérdeztünk. A karácsonyt több hetes előkészület előzte meg. A család több időt fordított a közös éneklésre, imádkozásra, közben készítették a karácsonyfadíszeket: arany, ezüst papírba csomagolt diót, almát, papírból készített láncot. Volt, ahol kisjászolt is készítettek. Karácsony szent estéjén gyerekek, felnőttek külön-külön elmentek kántálni. Minden rokont, barátot meglátogattak, felekezeti hovatartozás nélkül.

A gyerekek kisebb ajándékokat (alma, dió) kaptak a házaknál. Az egyik néni arról is beszélt, hogy az iskolában is "felöltöztettek" egy kisebb fát, s a falu földesurától apró ajándékokat kaptak.

A karácsonyi asztalra káposzta vagy bobájka került, ehhez a tésztát az asszonyok gyúrták. A szaloncukrot nem vásárolták, hanem maguk készítették.

A búcsújáró helyek közül Máriapócsot említették, ide rendszeresen eljártak. A több napig tartó utat gyalog tették meg, közben az alkalomhoz kötött énekeket, imákat mondták. A sorban időseknek, fiataloknak, nőknek, férfiaknak meghatározott helye volt. A sor elején az előéneklő haladt.

A hétköznapi vallásgyakorlatokról elmondták, hogy a reggelt imával kezdték, s a napot esti imával fejezték be. S az iskolai rendbe is beépült az ima, tanítás kezdetén és végén mondták. Fiatalkorukban a misére járás a találkozások, együttlétek egyik alkalma volt. A lányok karonfogva jártak a templomba.

A református lányokat a katolikusoktól úgy lehetett megkülönböztetni, hogy a reformátusok főleg sötét, egyszínű ruhában mentek, míg a katolikusok szerették a díszesen mintázott, élénk színű ruhákat.

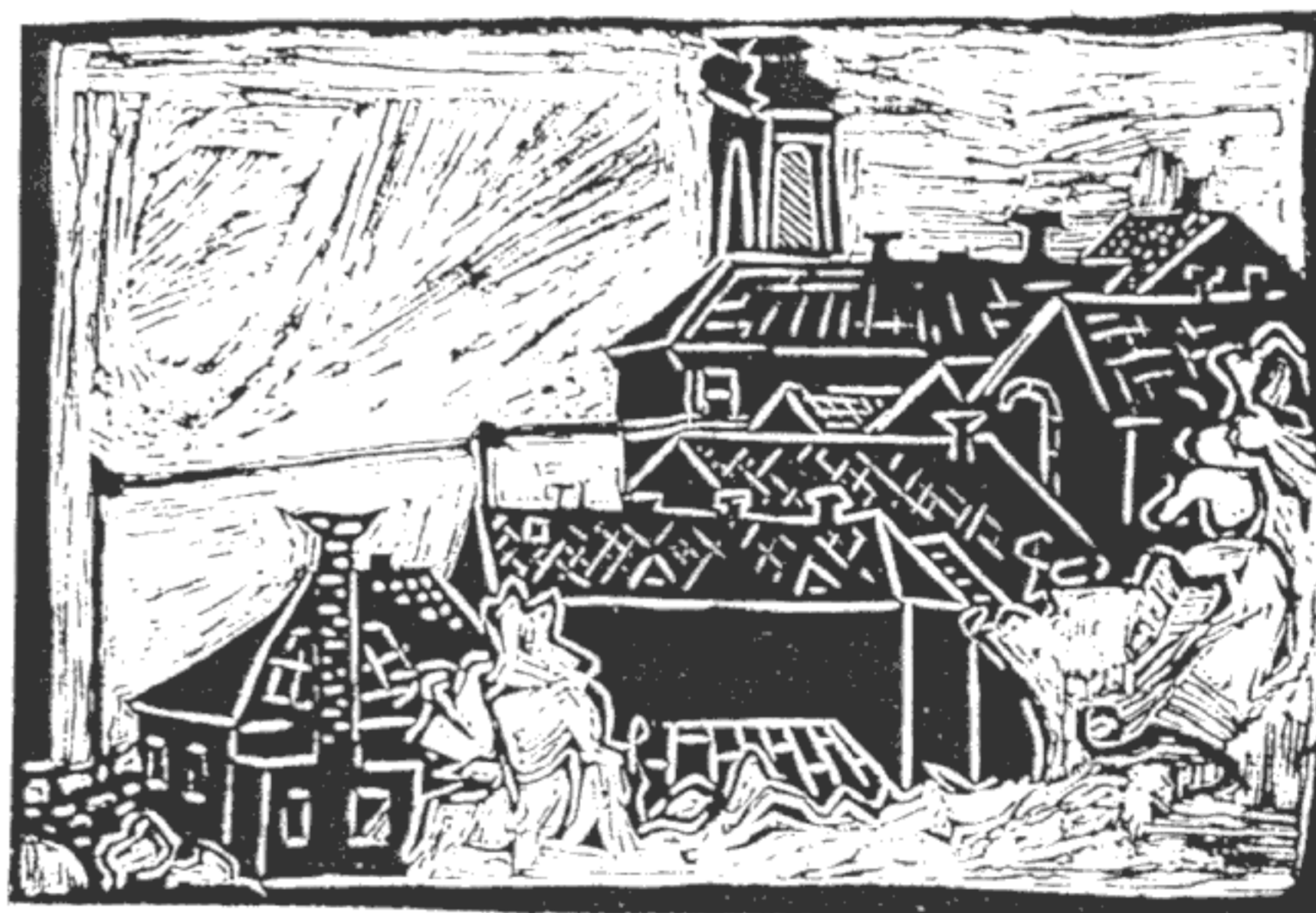
A mise mellett otthon a katolikusok lapját, az Uj Embert szokták olvasni, de a Bibliát is gyakran forgatják és természetesen az énekeskönyvet. Utunk során 1896-ban kiadott Károli bibliafordítást is láttunk.

Minden háznál a szobabelsőt egy-egy szentet, bibliai jelenetet ábrázoló kép vagy kereszt díszíti. A mai vallásgyakorlatra vonatkozó kérdésekre elmondott válaszokból úgy tűnik, főleg a gyerekek és idősek járnak rendszeresen templomba. Az öregek fontosnak tartják a vallás megújulását, elterjedését, mely szerintük a család összetartásának és az erkölcsi élet jobbátételének egyik módja.

A reformátusokról

...S betértünk Marika nénihez. Meglepetésszerűen hatottak ránk ennek a széplelkű asszonynak az évek során papírra vetett imádságai, melyeket önzetlenül megoszt a körülötte élőkkel. Páratlan vallásos irodalomra leltünk otthonában: pl. Szikszai: Keresztyén tanítások és imádságok; Biblia, 1959; Nagy Tibor: Hozzád Kiáltok, Uram...

Könnybelábadt szemekkel hozta elénk féltve őrzött Bibliáját, melynek segítségével még édesanyja vezette a református hitre.

Pernilla Svensson: Sárospatak

Az ott tartózkodásunk során meglátogattunk még néhány református hitű családot: özv. Csordás Mihálynét, Miklódi Lajost és családját, Csordás Jánost és családját, Csomós Ferencet, Várad Gyulánét, Rehór Gyulát - volt népfőiskolást - és családját.

Beszélgetésünk során szívesen emlékeztek vissza az egyházi ünnepekre, amikor még a falu aprajánagyja tagja volt a gyülekezetnek. Közösen imádkoztak a bibliaórákon, szekerekkel jártak konferenciákra, szeretetvendégségre; a karácsonykor

való kántálás még ma is kedves szokás.

A szülőkkel való imádkozásra már csak nosztalgiával emlékeznek. Még ma is munka közben, ha testük elfárad, a Szentírást forgatják felüdülésként.

A rendszerváltás hatására a fiatalok nagy része elhagyta a falut, az ott maradott gyermekek azonban kezdenek visszatérni vallásukhoz. Egyre több gyerek jár hittanra, konfirmáció előkészítőre.

És az a kis reménysugár csillan fel szívünkben, hogy talán eljön megint az a perc, amikor a családok estéknként a Biblia szavaival térnek nyugovóra, s nem harccal, gyűlölettel a lelkükben.

Ezúton szeretnénk megköszönni a vajdácskaiak figyelmességét, kedves vendégszeretetét, s bizonyágtételüket arról, hogy az igazi szabadság a szeretetben való szolgálat.

Bodák Lászlóné
Királyhelmece

Szeretettelva Vajdácskán

Nem azért, hogy a szekcióvezetőnk példamutató szeretetadását és vendéglátó vonásait tárjam elétek, de megemlítenék néhány dolgot.

Mégiscsak helytálló az a mondás, hogy "nem esik messze az alma a fájától" - ez úgy értendő, hogy meglátni a híveken lelki vezetőjük pásztorkodását. Egy esti szabadfoglalkozás keretén belül Zoli bátyánk és kedves felesége, Kati, meghívták csapatunkat egy pataki szalonnasütésre. A lelkeszi hivatás mellett - talán felüdülésként - kis

kertje, fóliája, nyulai és galambjai élveznek megkülönböztetettséget.

Nos, a szalonnasütés kezdetét vette, mely talán előre megfontolt csapatösszerázó szerepet is betöltött. Egy kis feszültségoldó folyadék, mely a sült szalonna leöblítésére is jó, Tokaji aszu néven is megállta a helyét. Ezt a vendégszeretetet, Vajdácskán, mint jó termőágyba vetett magot, kikelt és fejlett példányokban viszontláthattuk. Nemcsak a határtalan vendégszeretet - mely szerint csapatunk tízszereséről is gondoskodni tudna - övezte vasárnap reggelünket, hanem az a kedvesség, figyelmesség, melyet egymás között is tanúsított a falu népe. Ezt szeretnénk oltványként továbbvinni az ország minden pontjára, a szélrózsa minden irányába kiáltani: Halljátok meg mindannyian, így éljete, s nem lesz senki boldogtalan! Hadd említsem meg azt is, hogy miként hatottak ránk, a néha már túlzásfolttnak tűnő előadások és a számunkra szervezett programok. Kiemelném ezek közül Szabó Dani bácsit és Szathmáry Sándor professzor urat, kiknek az előadása felért egy evangelizációval.

Tudjátok mi az? Az örömhír átadása. Mindannyiunk nevében ki merem jelenteni, úgy térünk innen haza, mint a teljes örömhír tulajdonosai. Még egy pár sor erejéig, ha bírjátok! Az első számba nem fért bele. Két versszerűvel szeretnék benneteket megajándékozni, mely hitbeni mélyülésem terméke.

Önkontroll

Ki vagyok én?
Mi vagyok én, Uram Istenem?
Csak egy porszem, amit röpít a szél,
melyet felfog Jézus szeretete.

Hitvallás

Van, ki ezalatt az Apostoli Hitvallást érti, s már keresi is a Hiszek egy... századok óta megfogalmazott szavait.
Van, ki a Heidelbergi Káté első kérdésére gondol, melyre a válasz kellőképpen bemagolt.
Mindkettő jó, hisz megvalljuk vele azt, mit csak vallhatunk. Testvérek! Mégis kérdelem tőletek, egyszerűbb nyelven így is lehet vallanunk?!
Hiszem, hogy te vagy a mi Istenünk, Jézus a mi királyunk, s Szentlelked a mi útítársunk. Aldott a Te neved mindenkor. AMEN.

Garai Bálint

Vajdácskai vendégszeretet

Vasárnap délelőtti programunk fénypontja, a református gyülekezet "szeretetvendégsége" és az azt követő istentisztelet, melyen Hörcsik Richard szolgált. Szívet melengető érzés töltött el bennünket, ahogyan fogadtak minket a vajdácskai asszonytestvérek a

parókián. Étellel, üdítővel és nagy szeretettel halmoztak el, amely méginkább fokozta az előző nap - falukutatáson - bennünk kialakult képet.

Megható volt látni a templomban ránk szegeződő tekinteteket, amikor Balázsi Zoltán lelkipásztor köszöntötte a népfőiskola református szekciójának tagjait.

Érdeklődve járatták körül szemüket, egyik arcról a másikra, s talán közben azon gondolkodtak, merengtek, hogy az ő gyermekük vagy unokájuk is a jövőben közöttünk lesz.

A község népe áhítattal hallgatta az igehirdetést s a szívüket betöltő melegséggel, s a hozzánk fűződő közös emlékekkel térhettek haza otthonukba.

Blanár Julianna

Mátyus Magdolna: Vadvirág

LATÓÚTON VOLTUNK

Június 9-én a társadalomismereti csoport felkerekedett és elindult eredetileg Hollóházára, Pányokra, Lászlótanyára.

A programban egész napos kirándulás szerepelt. Ez meg is valósult. Csakhogy a kékes strandolásunkhoz, füzéri vármászásunkhoz nem kell népfőiskola. A Mécsvilág cikke és két évvel ezelőtti tapasztalatomból kiindulva azt vártam, hogy látóutunk lesz. Igen, néztünk, de nem láttunk. Nem láttuk meg Pányok halódását, Hollóháza gazdagságát. Pedig csak a házakat kellett volna szemügyre venni. Az embereket is vitrinbe zárták előttünk. Hol maradtak a társadalom megismerésére irányuló jelek? Pedig ez az embereknél kezdődött volna.

Lászlótanya. Az egyetlen hely a "látóút" során, ahol látni, hallani is lehetett valamit. Az már a szomorú valósághoz tartozik, hogy a nagy többség ott is csak a nézelődést választotta.

Miért jöttem Sáropatakra? Töltekezni, egyfajta zempléni, pataki lelkülettel hazatérni a sivár Alföld közepére. Ehhez képest elég rossz volt a mérleg az első pár nap után. Kezdeti pesszimizmusomat feloldották a jobbnál jobb előadások. Most már csupán a régi népfőiskolák közösségi szellemét hiányolom. De még bizakodom.

B.M.

VASTAPS

Csönd volt egy pillanatig. Majd felharsant a taps. A másfél hét sűrű programjától fáradt arcok felderültek, a szemek élénken csillogtak. Ezen a késő estén a fényes, tapstól hangos terem közepén hajlongott boldog mosollyal az arcán egy szeretetre méltó öregúr, Barsi Ernő bácsi. (Ha emlékezetem nem csal, akkor ez volt az első olyan előadás, amely után hosszan tartó vastaps csattant fel.) Egy személyben volt ő ezen az estén hegedűművész, néprajzkutató, a magyar népet, tájat és kultúrát behatóan ismerő és szerető ember, valamint kellemes hangú előadó.

Ugy gondolom, hogy többek nevében beszélek, amikor azt mondom, hogy nagy hatást gyakorolt rám Ernő bácsi; valahol mindenkit sikerült a lelkéig megérintenie, az eltűnőben lévő magyarságtudatunkat megerősítenie. Ebben a magyarságtudatban benne foglaltatik a nyelv szeretete és helyes, választékos használata, a népzene, a kultúra, népi hagyományaink ápolása. Rádöbrentett minket arra, hogy magyarságunk és magyarságtudatunk leszálló ágban van, hogy a mai fiatalok esztelen nyugatmajmoló, hogy a határainkon túl élő magyarok magyarabbak, mint mi. (Megjelent a Mécsvilágban egy cikk, amelynek egy erdélyi lány a szerzője. Az írást a következőképpen fejezte be: "»Anyanyelvünkkel nemigen szoktunk gondolni, olyan egy velünk, hogy többnyire észre sem vesszük.« (Kosztolányi) Mi most gondolkodtunk. De Ti gondolkodtatok már ezen?")

Ernő bácsi hangsúlyozta továbbá azt, hogy a nyugatot egy ún. "magyar szemüveggel" kell vizsgálni és csak azt átvenni, ami arra érdemes. Sikk lett külföldre - elsősorban Nyugat-Európába - utazni, ugyanakkor hazánk

vidékeit sem ismerjük. Jelen esetben Szigetközről kaptunk közelebbi képet, amelynek szép tájaihoz egy-egy költőt (Ady, Petőfi), ill. népdalokat szólaltatott meg előadónk, felejthetetlen élményt nyújtva ezzel számunkra. Zárszóként megfogalmazta, hogy legyünk büszkék magyarságunkra, őrizzük hagyományainkat, kultúránkat, fogadjuk be, de csak kritikával a külföldről érkező újdonságokat, gondolatokat.

Erkölcsei kötelességünk - bár nem szabad, hogy ez kötelesség legyen - magyarságunk vállalása.

Fogadjuk meg tanácsát!

Sváb Antal

lélek. A régiek versben, dalban, esszében, prózában, regényben írtak erről. És a mai ember?! Ez a világ, amely kínjait jajgatva forog "keserű levében", jelentheti-e az értéket, melyet kritikátlanul be kell fogadnunk. Nem, nem szabad, hogy Nyugat-Európa legyen az élet forrása. Tedd fel hát a "magyar szemüvegedet", s lásd meg: ezernyi érték körül éled egyhangú világod, te, aki magyar vagy. Van nyelved, van zenéd, irodalmaid, magyar lelked, múltad, kultúrád. Vedd hát a tenyeredbe a magyarságodat! Magyarok vagyunk. Magyaroknak kell lennünk! Mindenkinek. Neked is. Nekem is.

Isten áldásával...

N.A.

HANGULATOK ÉS ÉRZÉSEK BARSII ERNŐ ELŐADÁSA UTÁN

Magyar vagyok. Magyar vagyok?! Mit jelent magyarnak lenni? Mit teszek az én magyarságomért? Mit kell tennem, hogy magyarrá lehessenek? Tenni akarok, de gyenge vagyok. Valakire szükségem van, valaki kell, hogy irányt mutasson a jövő felé...

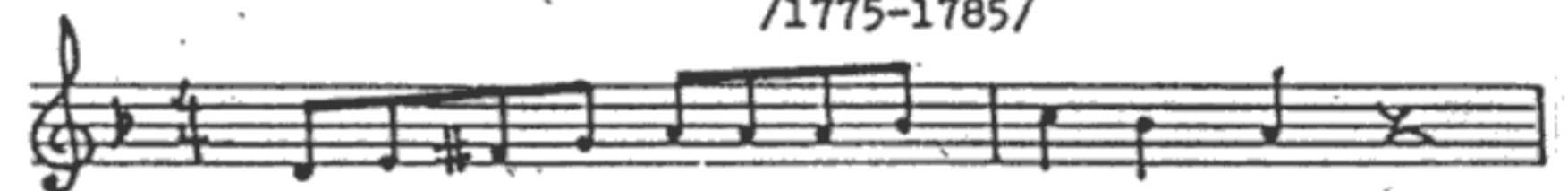
Kevés az, amit az iskolákban tanítanak, kevés a szó, kevés minden. Könnyecseppek kellene, igaz hevület, mely szívből jön, és örök kincs lehet. S nemcsak lehet, hanem szükséges, hogy azzá legyen, hogy érték lehessen bennem.

Mindenkiben...

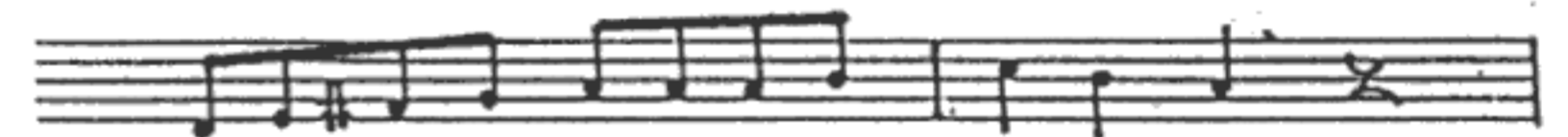
Hétfő. Este 8 óra. Egy idős bácsi lép be a terembe. Barsi Ernőnek hívják. És üres szavak helyett népdalt énekel, zenél, és csodálattal beszél országról, Magyarországról. Nem másról, hanem Magyarországról.

Vajon eszembe jutott-e, hogy ez a föld, ahol élek, magyar föld. S ez a lélek, mely itt honol, a magyar

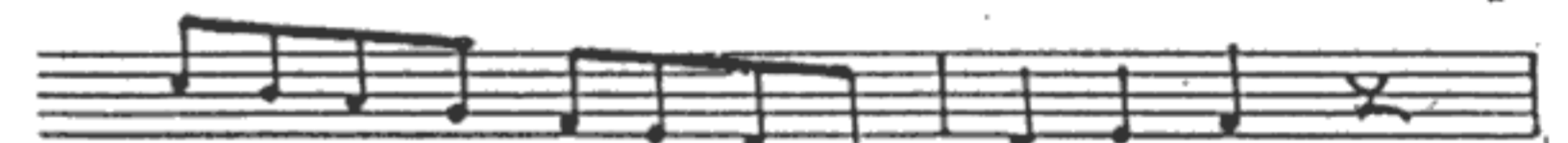
Kulcsár melodárium II. 35.
/1775-1785/

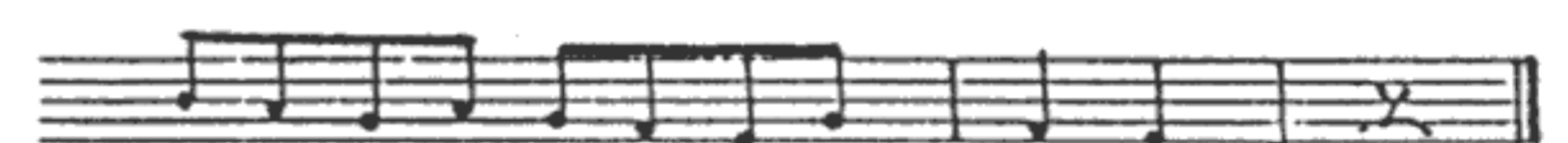
Bodrog partján nevededett tu - li - pán,

Bús szí-ven csak téged óhajt, té-ged. szán.

Bokré-tém-nak el-her-va-dott szép-sé-ge,

Óda tuli-pánom gyönyő - rő - sé - ge

2. Az én kedves szeretőtől megválok,
Amelyet én nem kevésbé sajnálok.
Immár tőled édes rózsám megválok,
Más országban nyugodalmat találok.
3. Hogyha tehát tőlem elmegy drága kincs,
Gyöngyfekete két szemmedél rám tekintse.
Én is téged emlegetlek, míg élek,
Egyetlen, egy gyönyörűségem lélek.

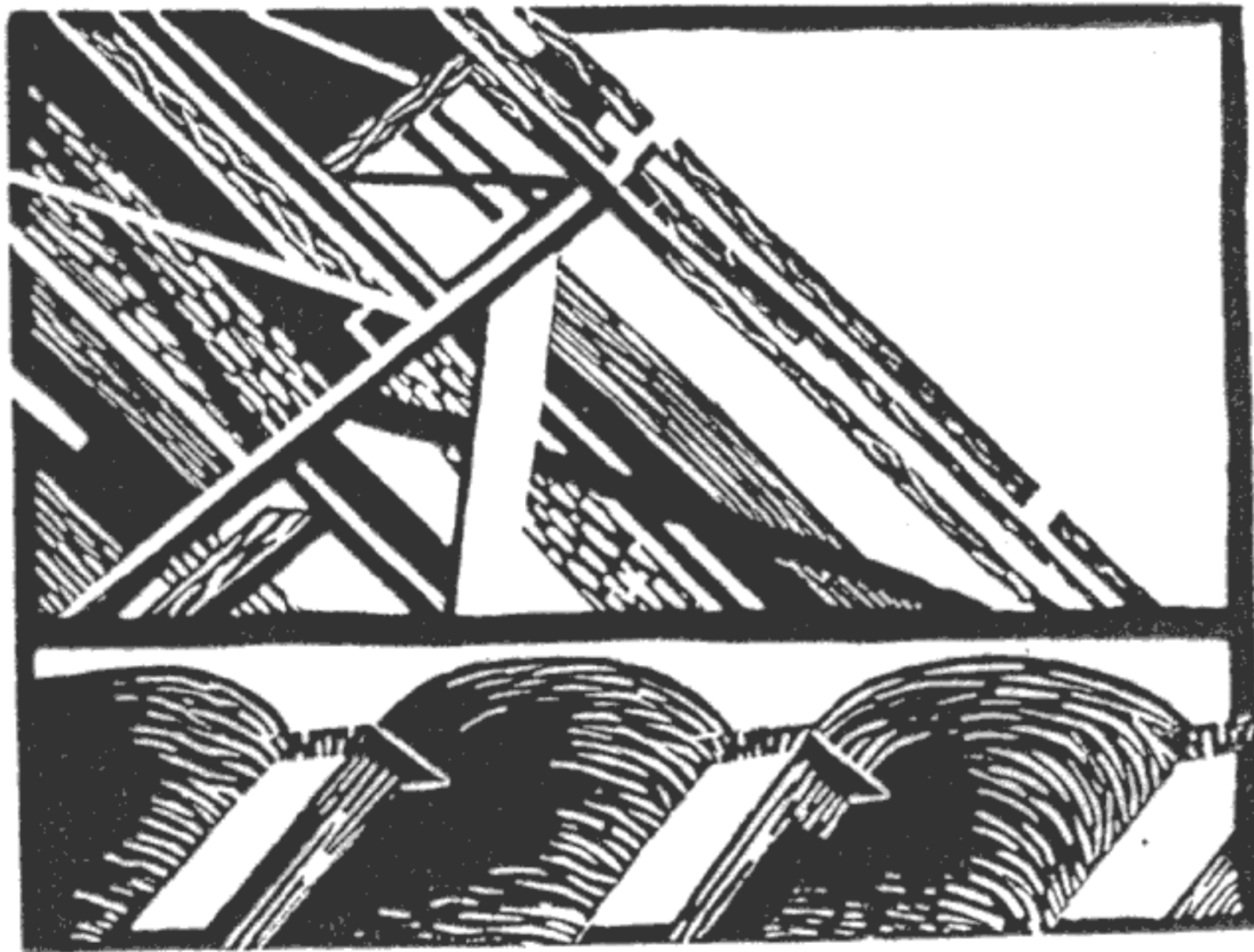

ITT JÁRT A PROFESSZOR...

Itt járt "a Professzor". Eljött hozzánk. Előadást tartott. Egy órát. Szemináriumot tartott. Közösen. Mi kérdeztünk, ő belénk fojtotta a szót. Itt töltött két napot; evett, ivott. Felvett x ezer forintot.

Ezért?

Kovács Krisztina

Domahidi Klára metszete

GYŰRŐDÉS ÉS GYÖTRŐDÉS

Napfényt melegítő
Melegséget tüzesítő,
Tüzet keserítő,
Keserűséget csendesítő
Csendességet megbékítő,
Borzasztó színek -
Felülről.

N.A.

SATURNUS

Utaztál már 15 milliárd évet, több milliárd kilométert alig négy óra alatt?

Egyedül aligha menne. Kell hozzá egy olyan vezető - útitárs, mint Zombori Ottó.

Nemcsak utaztunk, hanem rá is csodálkozhattunk a világra, az apró kavicsokra, a gyöngyszemekre is, amelyek mellett - ha egyáltalán tud róluk az ember - észrevétlenül menne el.

Zombori Ottó

Reneszánsz embernek tartom, olyannak, aki (mint a régiek) nemcsak egy szűk területen ért, és nem csupán csövön keresztül lát. Univerzumot kutató ember a szó legnemesebb értelmében. Ahogy a kultúrák, a tudományok egymásra - egymásba épülő rétegeit bontogatta, ahogy tudósokat, filozófusokat, verseket idézett; ezek mind erről tanúskodnak.

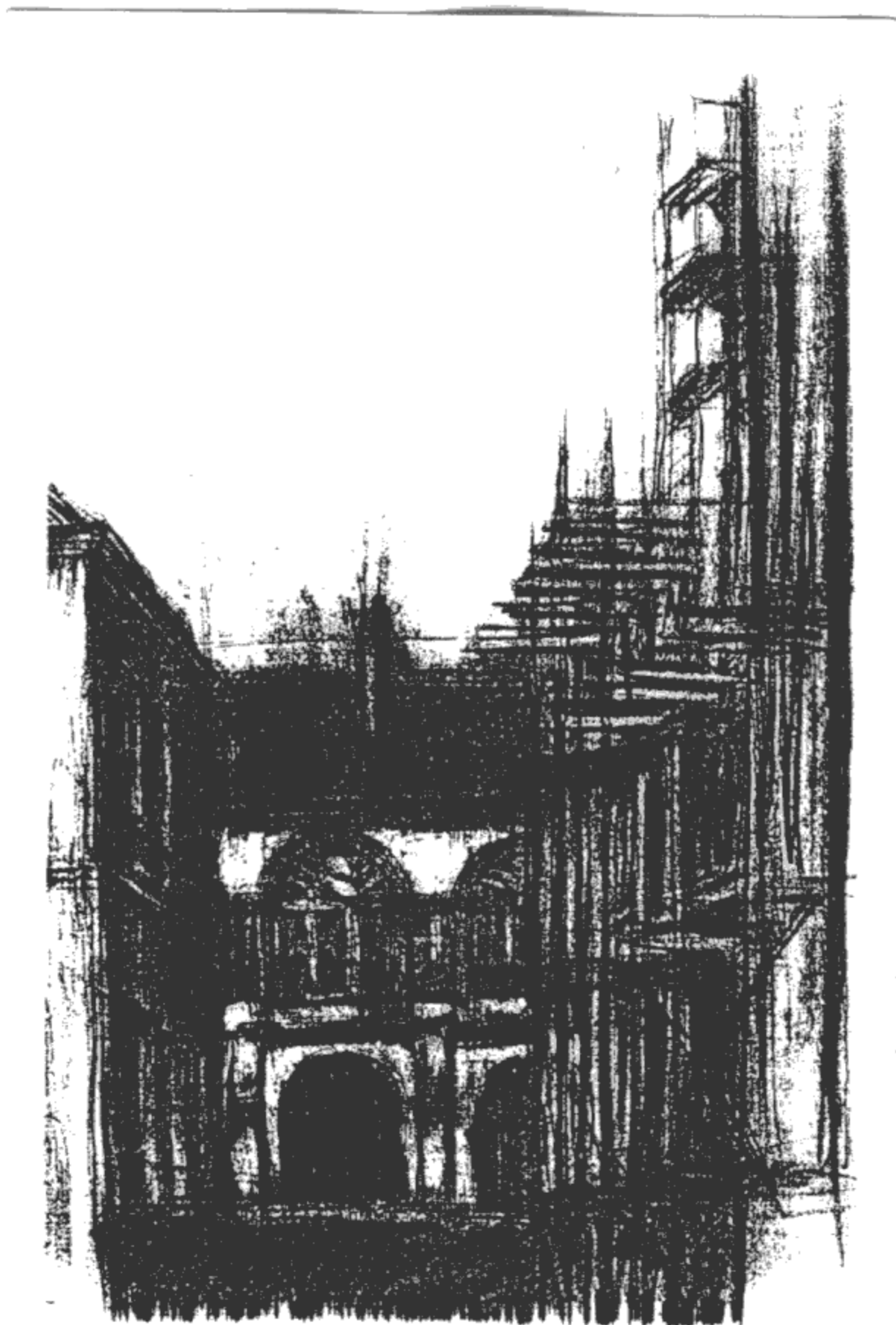

És magyarokról is szólt, magyarul magyaroknak; nem melldöngetéssel, de okkal büszkeséggel.

És a Saturnus. Képről szinte mindenki ismeri. Mégis különös érzés volt saját (meghosszabbított) szememmel látni a "halálcsillagot" azon a teliholdas estén, tudva, hogy 30 év múlva láthatom legközelebb. Egyedi, humán volt, hiszen végig az emberről az emberért szólt egy sajátos nézőpontról kérdések - válaszok - képek - hangok finom, olykor vibráló asszociációs játéka segítségével.

Tükör lehetett mindenkinek létről, tudatról.

Kecskés Mihály

MÉCSVILÁG

A Sárospataki Népfőiskola
nyári tanfolyamának alkalmi
kiadványa

Szerkesztik: a szekcióvezetők

Bordás István

Csetneki József

Jagasics Béla

Szedés: Kovács Angéla

Erdei Mónika

Az 1992-es Sárospataki Népfőiskola hallgatói:

Képzőművészeti Szekció:

Balla Gergely	Esztergom, Széchenyi tér 8. 2500
Benedek Ildikó	Érsekvadkert, Uj sor 34. 2659
Borsos Andrea	Zalaegerszeg, Vizslaparki u. 29. 8900
Broman, Tina	Alphyddev. 67/13 S-131 35 Nacka 08-7160345
Dinäss, Lotta	BRÄMHULTSV 5. 502 43 BORÅS
Dobos Beáta	Miskolc, Arany János út 21. 3530
Dobrik Petra	Miskolc, Kazinczy u. 8. 3/2. 3525
Domahidi Klára	Tiszalúc, Dózsa Gy. út 11. 3565
Durda Szilvia	Miskolc, Ifjúság út 4. 8/3. 3529
Érsek Emese	Borsodnádásd, Egyetértés u. 5. 3671
Geiger Zoltán	Salgótarján, Nagymező u. 55. 3100
Gordos Olga	Salgótarján, Karacs u. 108. 3100
Gyulai Eszter	Sárospatak, Szinyei G. 11 3950
Hornyák Adél	Hajdúszoboszló, Sziltákalja 8. 4200
Kellerman Gitta	Mohács, Molnár u. 11. 7700
Kovács Tibor	Mezőkövesd, Táncsics út 33. 3400
Kuki Katalin	Miskolc, Csokonai út 3. 3528
Kund Eszter	Esztergom, Kis-Duna sétány 23. 2500
Köves Szilvia	Kazincbarcika, Szabó L. u. 12. 7/1. 3700
Laczkó Melinda	Karcsa, Kossuth út 3. 3963
Lundberg, Saga	Betania Norrhult 59090 Ankarstrum
Marton Frida	Győr, Ifjúság krt. 34. 9023
Mátyus Magdolna	Tiszaújváros, Hajdú tér 11. 3580
Nagy Ildikó	Tiszaújváros, Szt. István út 2. fsz. 1. 3528
Nagy József	Rudabánya, Zöldfa u. 24. 3733
Oravecz Eszter	Szikszó, Poprád u. 2. 3800
Pergel Tünde	Esztergom, Kertváros Pozsonyi út 42/b. 2594
Rezsabek Mária Mónika	Tiszakeszi, Rákóczi u. 4. 3458
Sirkó Attila	Salgótarján, Zagyva út 40. 3141
Svensson, Pernilla	Box 171 570 82 MÅLILLA
Szoboszlai Orsolya	Miskolc, Vologda út 24. 1/3. 3525
Széman Rita	Budapest, Barátság út 3. 1 10. 1164
Szücs Mónika	Vásárosnamény, Dózsa Gy. út 26. 4800
Tamás Gábor	Kecel, Avar tér 10. 6237
Varga Diana	Győr, Ifjúság krt. 32. 9023
Varga Gyöngyi	RMDSZ Szatmárnémeti Satu Mare str M. Viteazul 10. Románia

Társadalomismereti Szekció:

Bacsikai Livia	Királyhelmece, Ibrányi út 07701 X CSFR
Balázs Zita	Putnok, Szkala B. u. 58. 3630
Batta Zsuzsanna	Tiszakarád, Damjanich u. 24. 3971
Bordács Emőke	Mezőtúr, Fürst S. 36. 5400
Bordács Márta	Mezőtúr, Fürst S. 36. 5400
Béres Andrea	Szendrő, Rákóczi 104. 3752
Dinya Erzsébet	Gyomaendrőd, Selyem út 40. 3925
Diószegi Éva	Prügy, Kossuth út 20. 3925
Fazekas Borbála	Dunakeszi, Barátság út 3. 7/44.
Horváth Rita	Harsány, Malom út 1. 3555
Institoris Andrea	Kazincbarcika, Móricz Zs. tér 16. 3700
Jeney Éva	PTa Eliberâru BI 34 cp34. 3825 Carei jud: Satu Mare Románia
Kecskés Mihály	Budapest, Hevesi Gyula 7. 1157
Kovács Krisztina	Orgovány, Attila u. 15. 6077
Linzenbold Ildikó	RMDSZ Szatmárnémeti Satu Mare str M. Viteazul 10. Románia
Mohr Márta	C-lea Armatei Române BI: 7/42. 3825 Caraei, Jud. Románia
Molnár Gabriella	Budapest, Gervay út 72. 1147

Nagy Attila	Felsőnyék, Kossuth u. 62. 7099
Pető István	Kecskemét, Reviczky Gy. út 4. 4/10. 6000
Pető Istvánné	Kecskemét, Reviczky Gy. út 4. 4/10. 6000
Sivák Rita	Pácin, Kossuth kert 4. 3964
Somodi Gerda	Kazincbarcika, Csokonai 12. fsz. 1. 3700
Sváb Antal ifj.	Szikszo, Bolt út 3800
Szabó Ildikó	4151 Vlahita str Fürdő 84. Románia
Szilágyi Szilvia	Putnok, Bajcsy-Zs. u.10. 3630
Vincze András	Miskolc, Kis-Hunyad u. 16. 3/5. 3525

Református Szekció:

Blanár Julianna	Bodroghalom, Petőfi Sándor út 34. 3987
Dobrik Rezső	Miskolc, Kazinczy 8. 3/2. 3525
Bodák Magdolna	Királyhelmece, Géresi út 07701 X CSFR
Garai Bálint	Mezőtúr, 24. u. 1. 5400
Molnár Gizella	Miskolc, Stadion u. 3. 3/3. 3534
Nagy Ágnes	Szolnok, Meder u. 26. 3/11. 5000
Nagy Gyula	RMDSZ Szatmárnémeti Satu Mare str M. Viteazul 10. Románia
Szemenyei Sarolta	Hódmezővásárhely, Futó M. u. 17. 6800
Szücs Balázs	Satu Mare Románia

Történeti Szekció:

Dr. Bodák László	Királyhelmece, Géresi út 07701 X CSFR
Bódi Sándor	RMDSZ Szatmárnémeti Satu Mare str M. Viteazul 10. Románia
Hajdók Géza	Királyhelmece, Rákóczi út 15. 07701 X CSFR
Sebes Péter	Sátoraljaújhely, Móricz Zsigmond út 39. 3980
Szabó László	4151 Vlahita str Hársfa 2/15. Románia
Tropa Ildikó	Gyomaendrőd, Pollányi 51. 5502

Szervezők:

Dr. Balázs Károly	Sárospatak, Eötvös út 7. 3950
Dr. Dobrik István	Miskolc, Kazinczy út 8. 3525
Balázs Zoltán	Sárospatak, Arany J. út 80. 3950
Szolnoki Tibor	Gönc, Károli G. út 28. 3895
Csetneki József	Emőd, Kossuth u. 8. 3432
Hugli Emese	Miskolc, Árpád út 36. 3/1. 3534
Vinnainé Vékony Márta	Sárospatak, Izsó M. út 6. 3950
Takács Gábor	Debrecen, Nagyerdei sétány l. 4032
Kántor István	Sárospatak, Zrinyi u. 36. 3/1. 3950
Sándor Zsuzsa	Sárospatak, Katona J. út 3950
Balogh Istvánné	Sárospatak, Mányoki Ádám u. 2. 3950
Balogh István	Sárospatak, Mányoki Ádám u. 2. 3950
Dr. Ablonczy Zoltán	Sárospatak, Petőfi út 2. 3950
Bordás István	Sárospatak, Szent Erzsébet tér 4. 3950
Kelemen Judit	Sárospatak, Eötvös út 7. 3950